

A hazai szakképzés helyzete, gondolatok az oktatásfejlesztésről

Tóth Péter

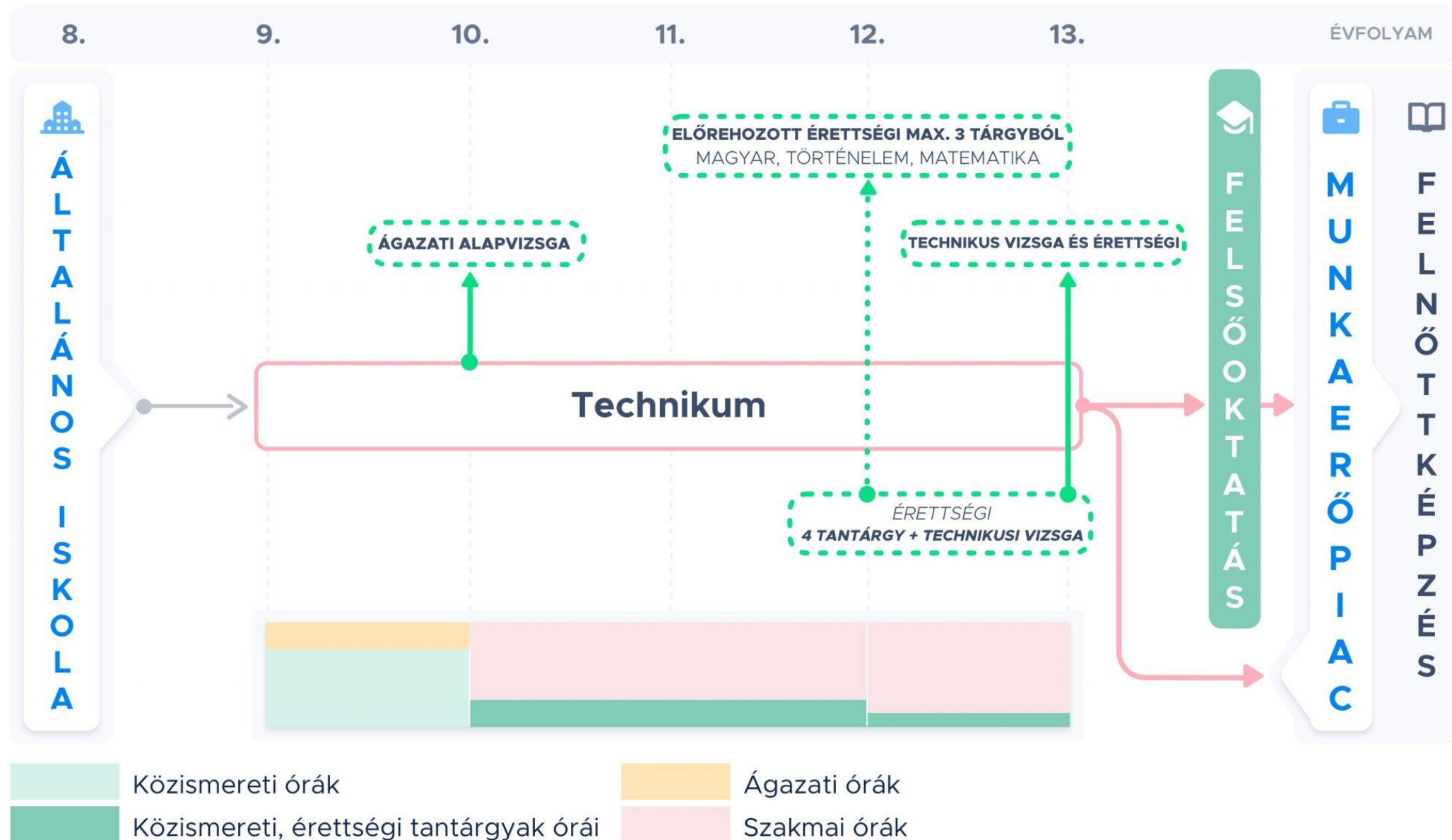
toth.peter@gtk.bme.hu

tanszékvezető egyetemi tanár

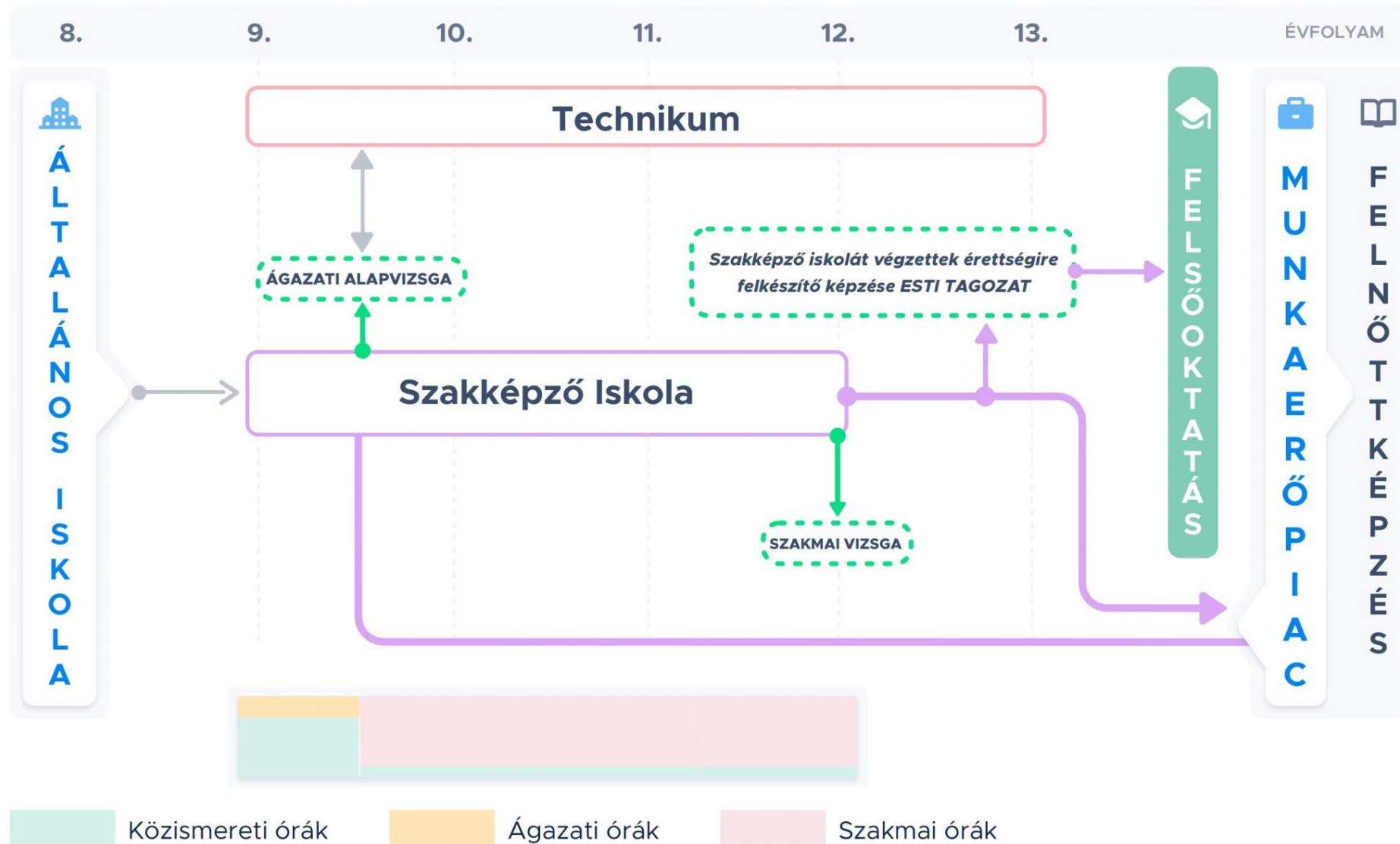
BME GTK Műszaki Pedagógia Tanszék

A SZAKKÉPZÉS RENDSZERE

A szakképzés rendszere

A szakképzés rendszere

Intézményrendszer – iskolai oktatás

Szakképző iskola

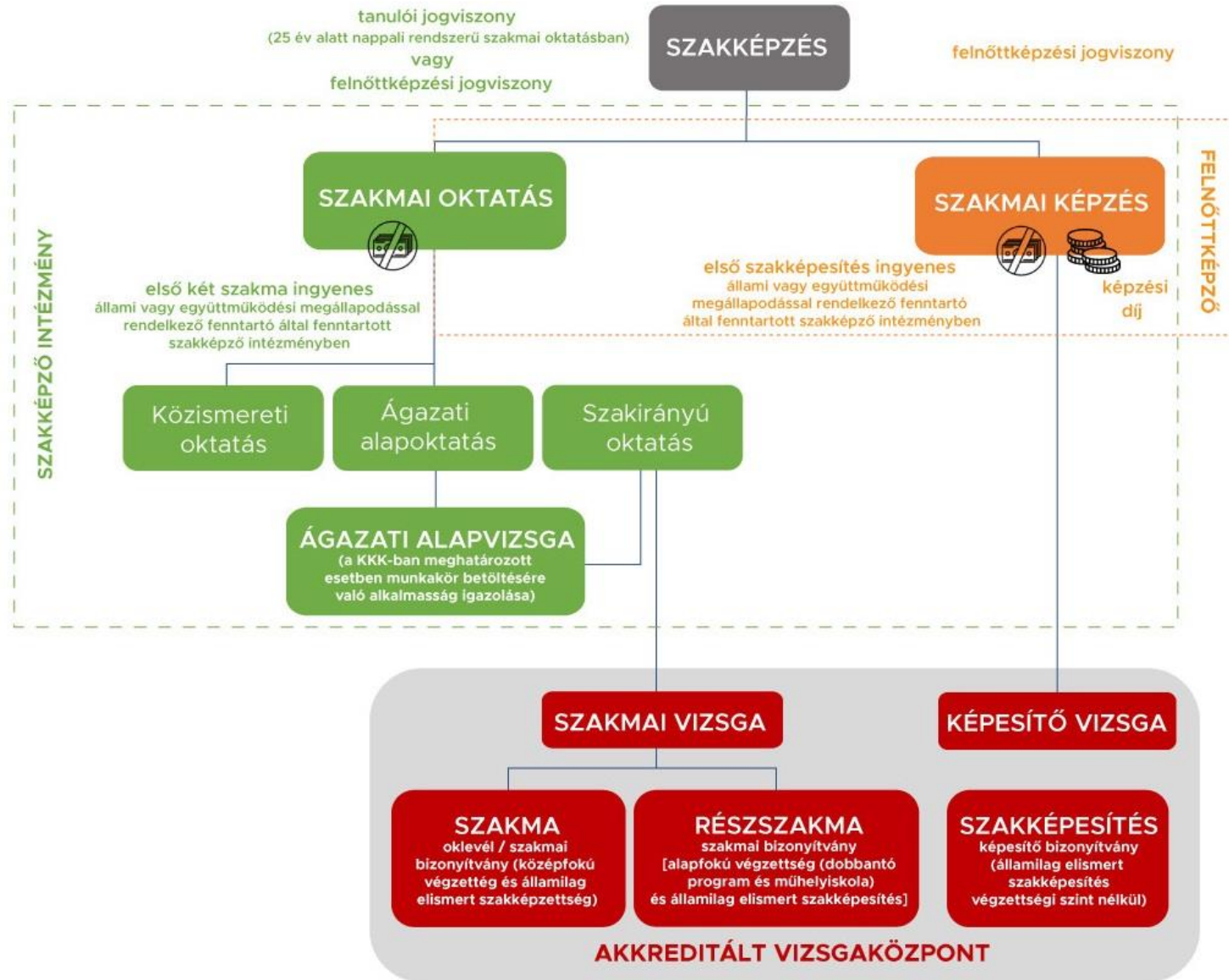
- Szakmai vizsgára készít fel
- Megelőzheti:
 - orientációs évfolyam (szakma megszerzéséhez szükséges kompetencia fejlesztés)
 - dobbantó program (alapkompentencia-fejlesztés)
- Rugalmas képzési évfolyamok:
 - 3(4) év: a nyolcadik évfolyamot követően
 - 2 (3) év: második szakma és/vagy gimnáziumi érettségit követően
- Ágazati alapoktatás
 - 9. évfolyamon
 - 9. évfolyam első félévében (második szakma vagy gimnáziumi érettségi birtokában)
- Szakirányú oktatás (beszámítással is elkezdhető)
 - **Duális képzőhely**
 - Szakképzési munkaszerződés
 - Munkabér + egyéb juttatások
 - **Iskolai tanműhely:** Ösztöndíj

Technikum 5(6) év

- Szakmai és/vagy érettségi vizsgára és szakirányú felsőfokú továbbtanulásra készít fel
- Bekapcsolódási lehetőségek:
 - nyolcadik évfolyamot követően (2 év ágazati alapoktatás+3 év közismeret és szakmai oktatás)
 - Szakképző iskolában szerzett szakmát követően (2 év érettségi vizsgára való felkészülés)
 - Technikumban szerzett oklevelet követően második technikus képzésre
 - Gimnáziumi érettségit követően
- Lehetséges nyelvi előkészítő évfolyam a szakmai oktatást megelőzően
- 50 óra közösségi szolgálat
- Ösztöndíj
- Duális képzőhelyen: szakképzési munkaszerződés

Műhelyiskola: kizárólag részzakma megszerzésére készít fel, 6-24 hónap alatt. Feltétele: dobbantó program, vagy betöltött 16. életév

A szakképzés rendszere

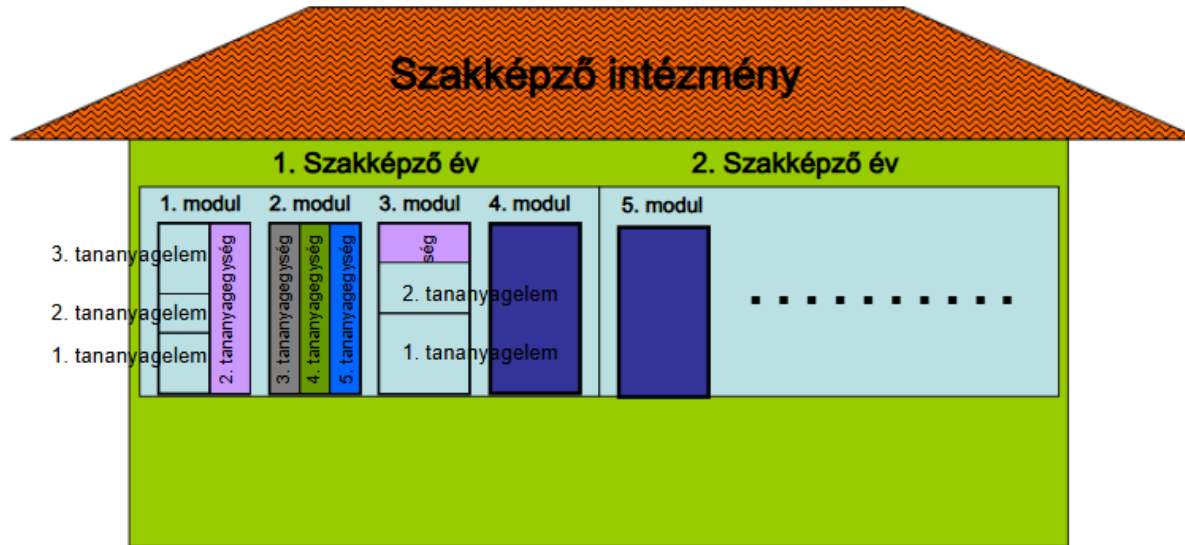

A szakképzés rendszere

A szakképzés alapelvei

1.) Moduláris felépítés

2.) Kompetencia elv

- Ismeretek
- Készségek, képességek
- Önállóság és felelősség
- Viselkedés, attitűdök
- Szakmához kapcsolódó digitális kompetenciák

3.) Projektfeladat - portfólió

- Az egybefüggő szakmai gyakorlat ideje alatt készült feljegyzések, a gyakorlat helyszínén megismert nyilvántartások, dokumentumok bemutatása.
- Szakmai gyakorlaton végzett feladatok bemutatása, munkanapló, speciális ismeretek elsajátítása.
- A gyakorlati képzést biztosító szervezetnél kapott egyéni feladatmegoldások bemutatása.
- Önálló kutatómunka, témafeldolgozás bemutatása.
- Szakmai tevékenységhez kötődő önálló projekt feladatainak, produktumainak bemutatása.
- Témazáró dolgozatok értékelése, minősítése.
- A projekt munkában történő részvétel tapasztalatai.
- Prezentációk, esetleg a szakmát vagy a szakképző intézményt, a gyakorlati képzést biztosító szervezetet bemutató kisfilm készítése, nyílt napokon való részvétel.
- Szakmai versenyeken elért helyezések és tapasztalatok.
- Szakmai rendezvényeken, üzemlátogatáson, tanulmányi kiránduláson szerzett tapasztalatok bemutatása.
- Iskolán kívüli eseményekről, sport, hobbi, egyéb saját érdeklődési köréről szóló szöveges dokumentumok, képek, filmek, életpálya elképzelésekről, tervekről szóló bemutató.
- A szakmai fejlődés önértékelése.

Szakmák a közlekedés és járműgyártás területén

I. Közlekedés és szállítmányozás ágazat

Hajózási technikus

Képesített hajós

Kishajóépítő és -karbantartó

Kocsivizsgáló technikus

Közlekedésüzemvitel-ellátó technikus

Logisztikai technikus

Postai üzleti ügyintéző

Vasútforgalmi szolgálattevő technikus

II. Elektronika és elektrotechnika ágazat

Közlekedésautomatikai technikus

III. Gépészet ágazat

Légijármű-műszerész technikus

Légijármű-szerelő technikus

Vasútijármű-szerelő technikus

IV. Specializált gép- és járműgyártás ágazat

Alternatív járműhajtási technikus

Autógyártó

Fémszerkezetfelület-bevonó

Gépjármű-mechatronikai technikus

Gépjármű-mechatronikus

Gyártósori gépbeállító

Hibrid és elektromos gépjármű-mechatronikus

Ipari szerviztechnikus

Járműfényező

Járműipari karbantartó technikus

Járműkarosszéria-előkészítő, felületbevonó

Karosszerialakatos

Lakókocsi- és lakóautógyártó, szerelő

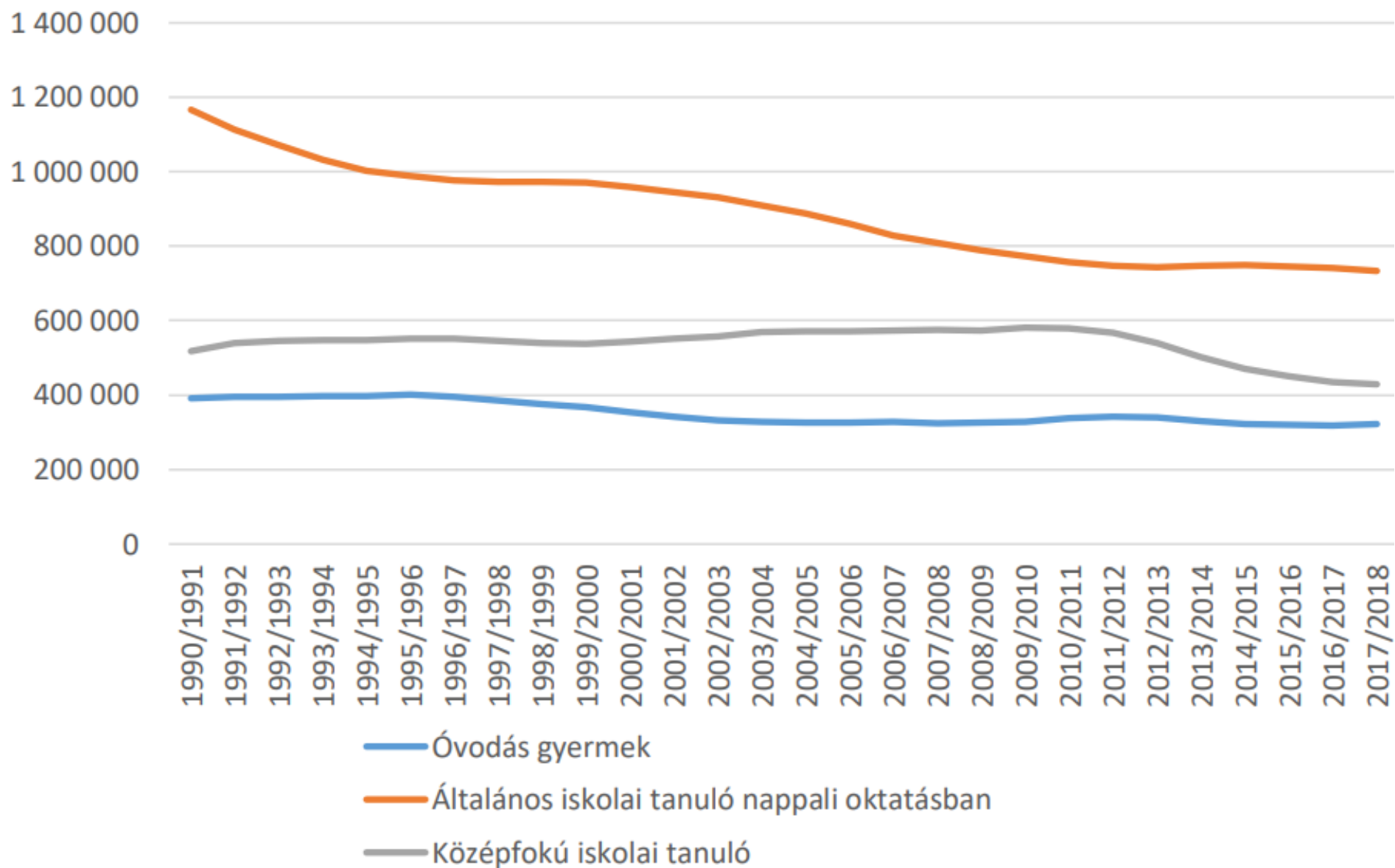
Mechatronikai technikus

Mechatronikus karbantartó

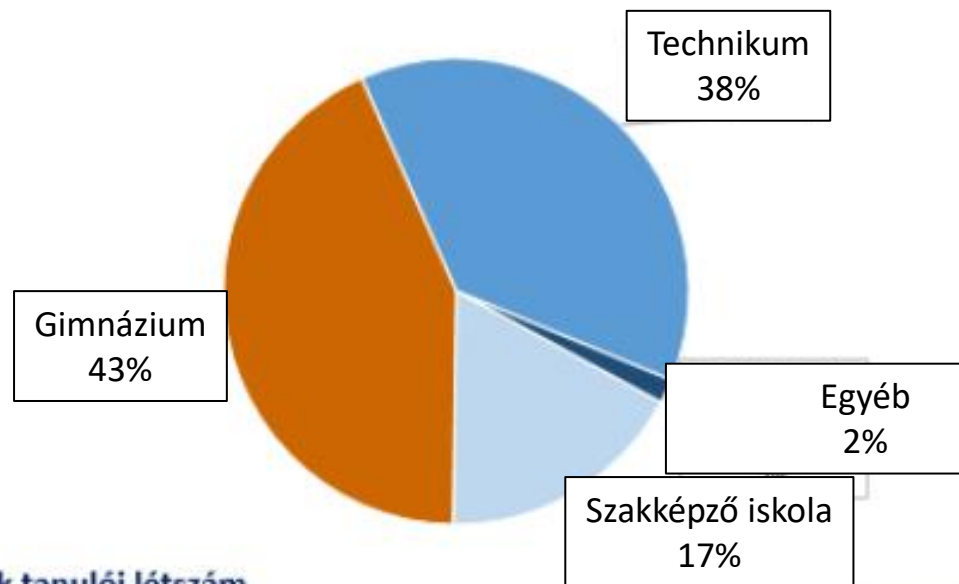
Budapesti Gépészeti SZC Csonka János Technikum és Szakképző Iskola, Budapest
Tolna Vármegyei SZC Apáczai Csere János Technikum, Dombóvár
Bánki Donát Technikum, Dunaújváros

TANULÓK A SZAKKÉPZÉSBEN

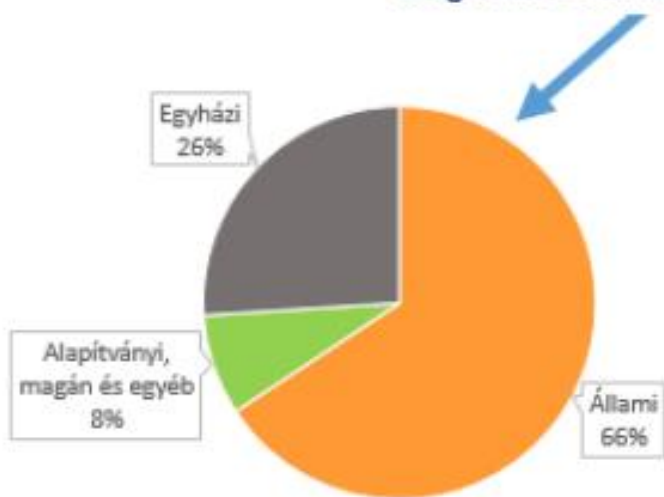
Tanulók a szakképzésben – demográfiai trendek

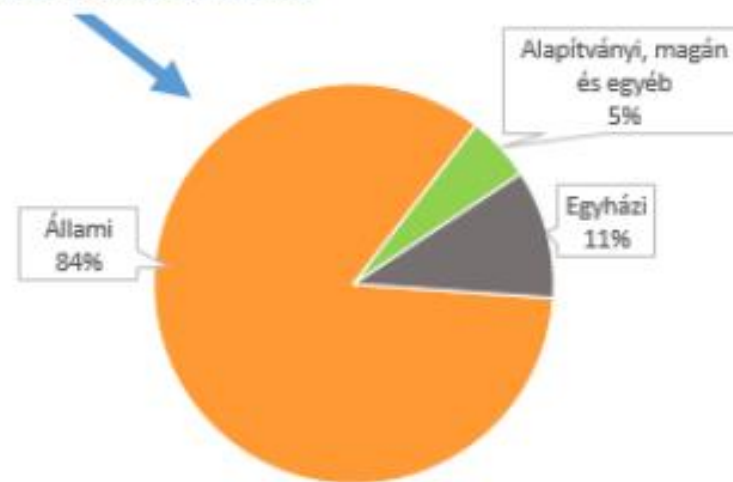
Tanulók a szakképzésben – demográfiai trendek

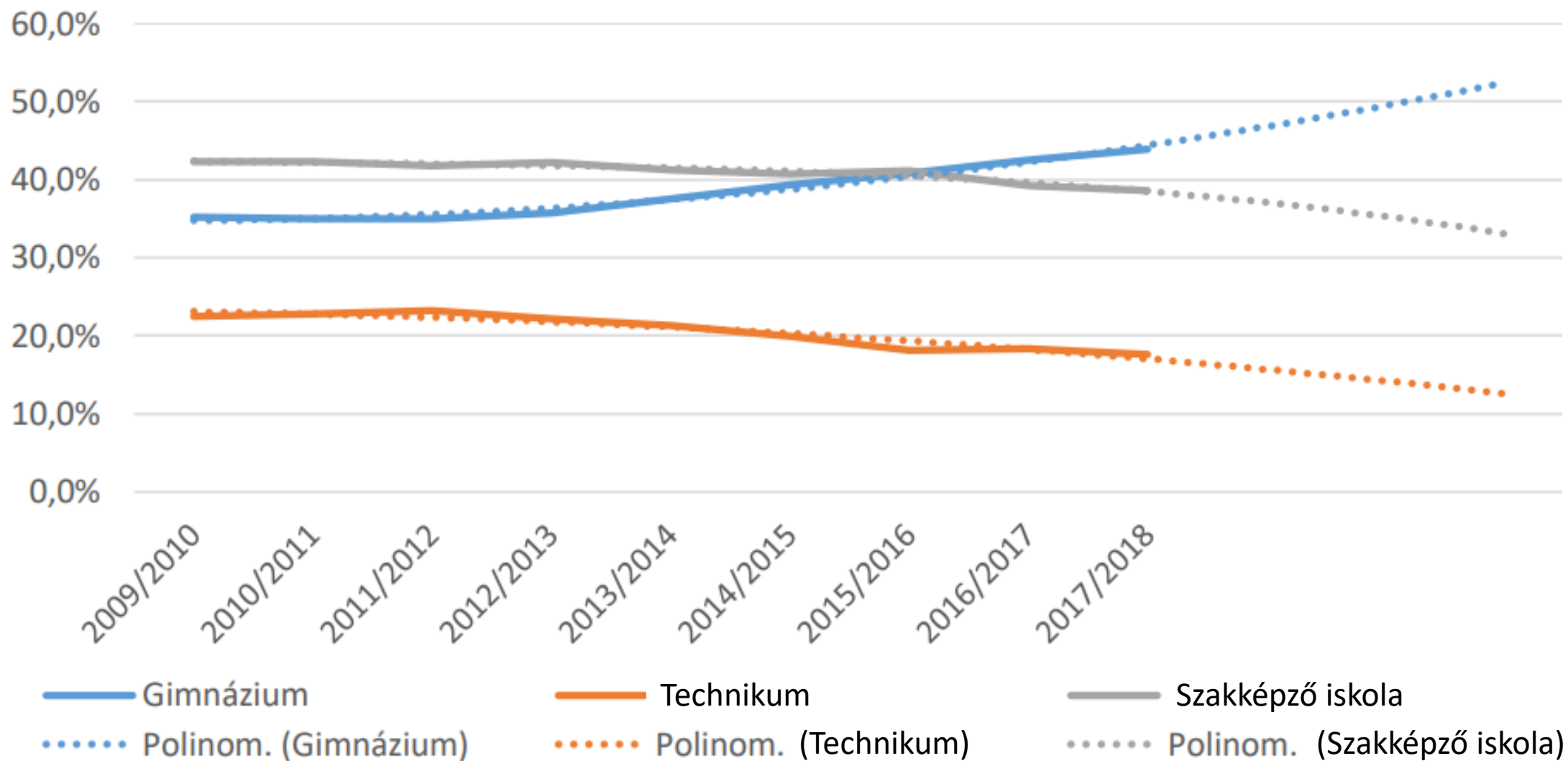
Gimnáziumok tanulói létszám megoszlása fenntartó szerint

Szakképző iskolák tanulói létszám megoszlása fenntartó szerint

Tanulók a szakképzésben – demográfiai trendek

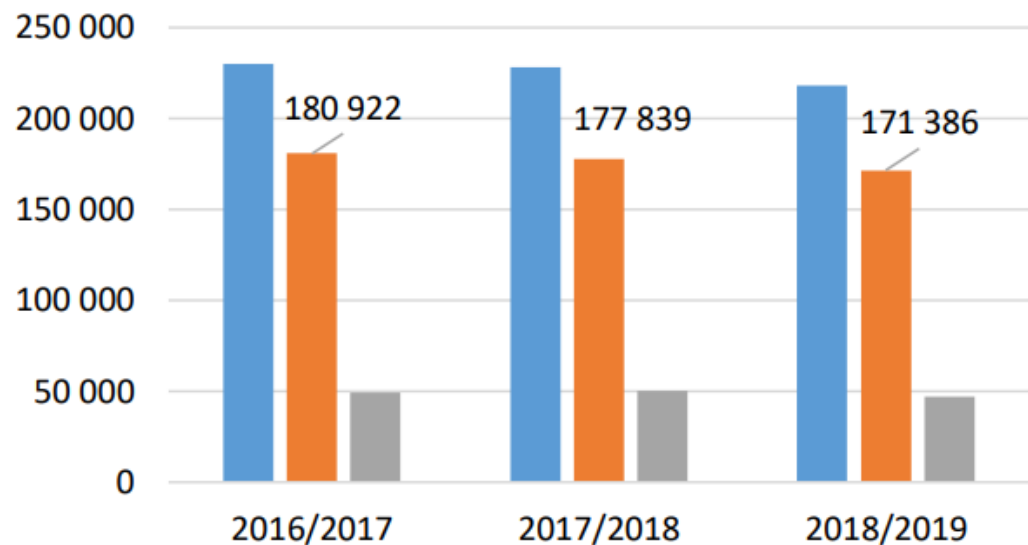

Tanulók a szakképzésben – demográfiai trendek

	Technikum	Szakképző iskola	Szakiskola	Összesen
Állami fenntartó	164 855	87 157	4 309	256 321
Egyházi fenntartó	21 803	9 193	529	31 525
Magánfenntartó	10 381	5 338	271	15 990

(2017-2018. tanév)

Ebből duális képzésben 8% 43% 3%

44 szakképzési centrum

381 tagintézmény

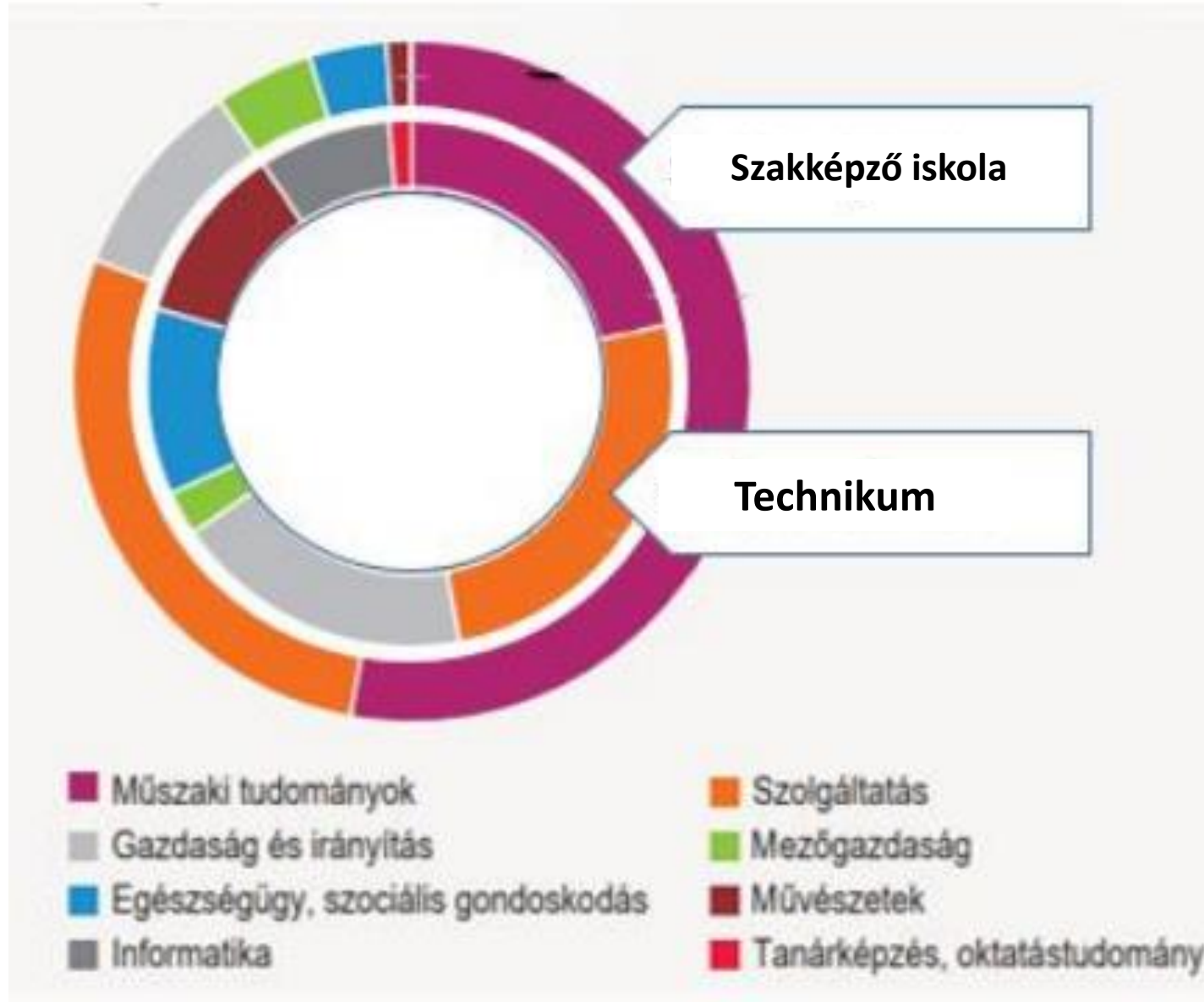
238 különböző szakma

A nappali tagozaton tanuló diákok létszáma meghaladja a 170.000 főt.

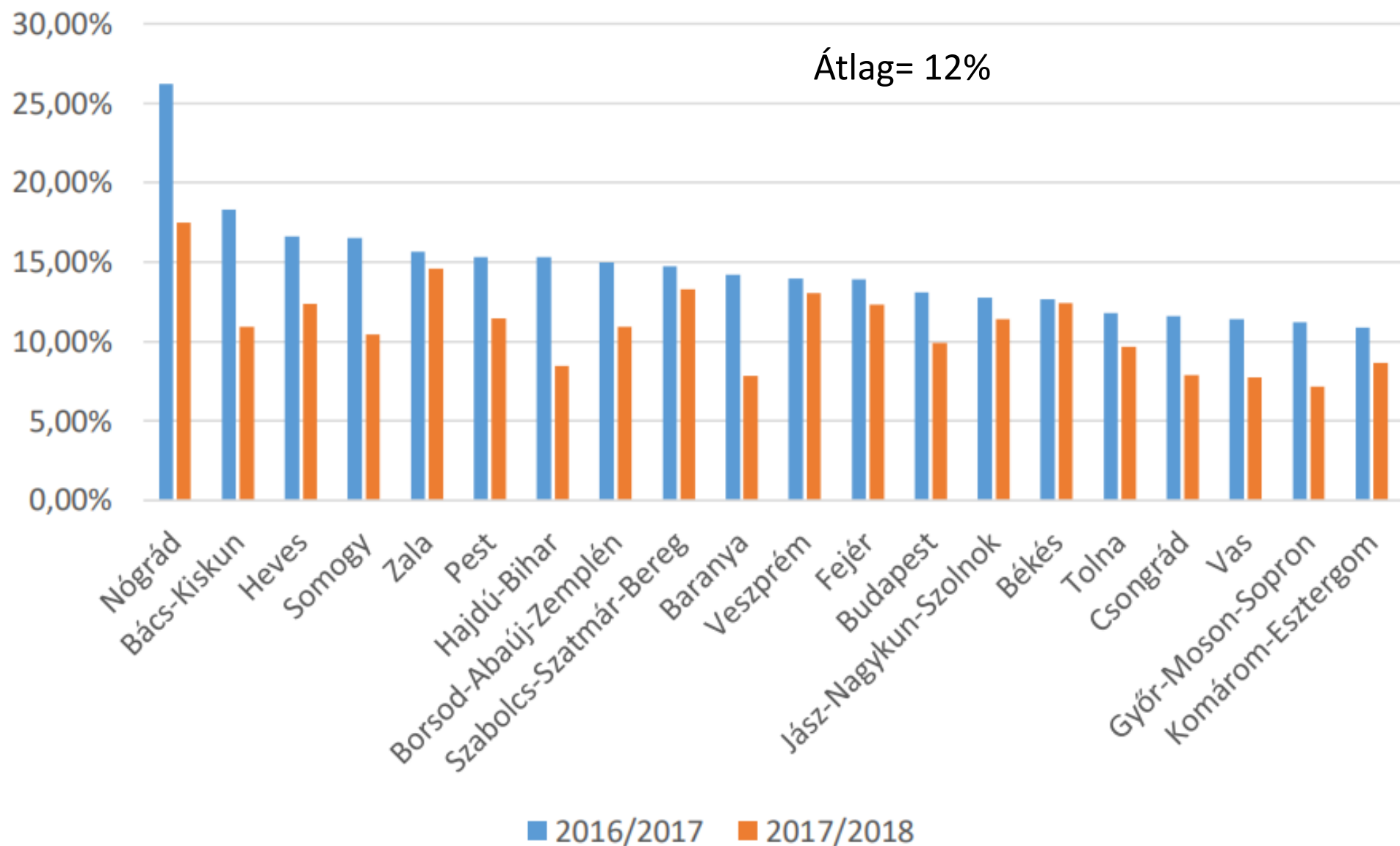
■ Összes tanulói létszám ■ Ebből nappali ■ Ebből felnőttoktatás

Tanulók a szakképzésben – demográfiai trendek

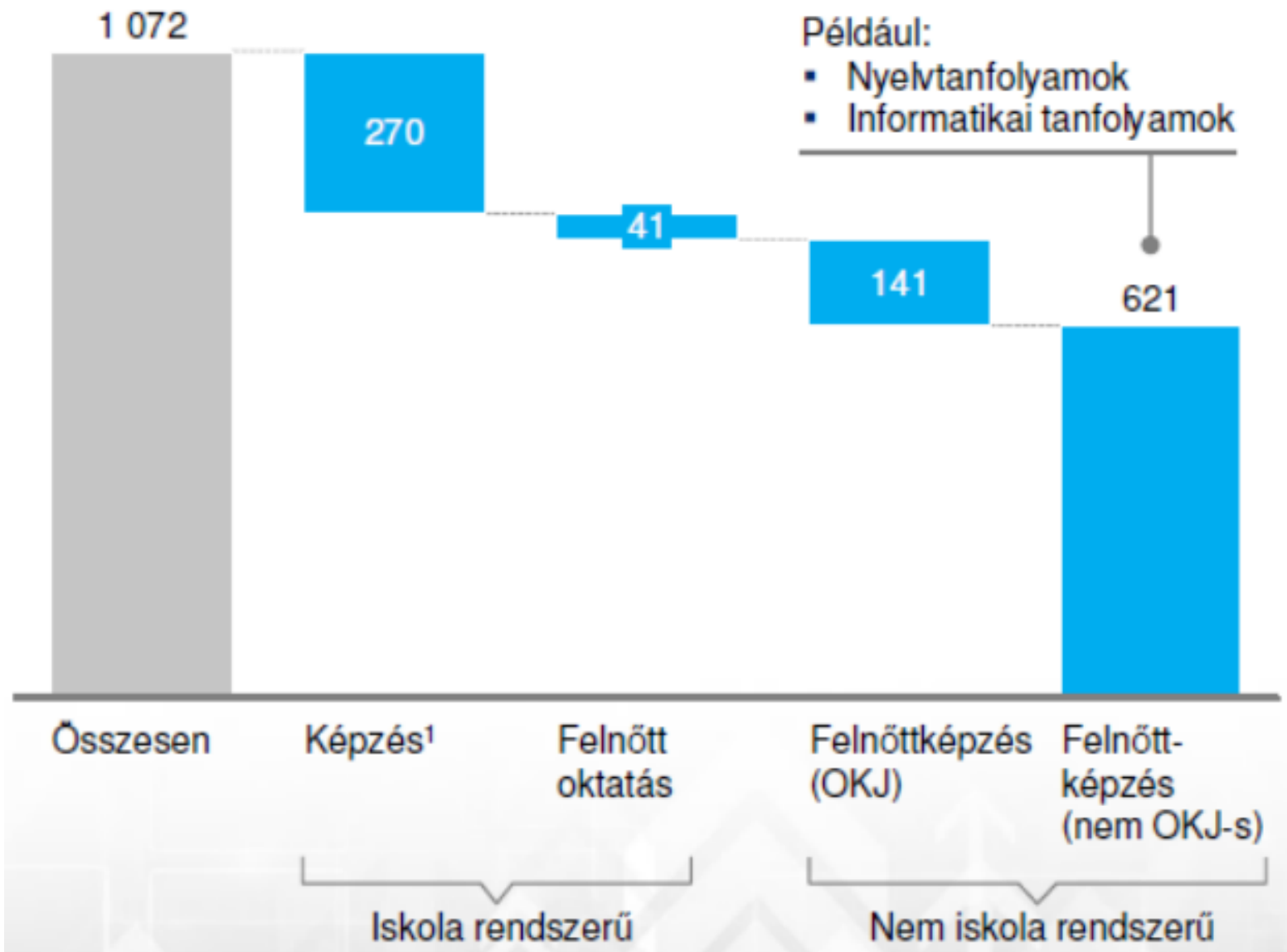
(2017-2018. tanév)

Tanulók a szakképzésben – lemorzsolódás

Tanulók a szakképzésben – felnőttkori tanulás

Létszámok ezer főben

KIHÍVÁSOK ÉS PROBLÉMÁK

Kihívások és problémák

1. A duális képzéshez szükséges ágazati kompetenciák hiánya.
2. Kínálatvezérelt képzés.
3. Duális képzésben nem vesznek részt a vállalkozások megfelelő számban, a duális képzésben részt vevő diákok száma elmarad az európai átlagtól.
4. A pályaorientáció területén több szervezet dolgozik párhuzamosan, jelentős források felhasználásával, ám ez nem jelenik meg a beiskolázási eredményekben.
5. A szakképzés infrastruktúrája és felszereltsége az elmúlt évben elindított fejlesztési programok ellenére nagyrészt leromlott, nem jelent valós alternatívát a pályaválasztó diákok számára.
6. Magas a végzettség nélküli iskolaelhagyók aránya.
7. A szakmai képzés struktúrája nem elég rugalmas, működése nem hatékony, irányítása lehetne professzionálisabb.
8. A középfokú szakmai képzésnek nem működik a kapcsolata a felsőoktatással az elvárt szinten, ezért (is) választják sokan az általános gimnáziumokat.
9. A szakmai tantárgyakat oktató pedagógusok közül kevesen vesznek részt vállalati helyszíni továbbképzéseken, így tudásuk nem tudja követni megfelelően a technológiai fejlődést. Magas a pályaelhagyó oktatók száma a gazdaság által kínált magasabb jövedelem miatt. A következő időszakban bekövetkező nyugdíjba vonulási hullám miatt tudatosabb humánerőforrás-tervezés szükséges.
10. A jelenleg működő felnőttoktatás és felnőttképzés nem kínál kellően rugalmas tanulási lehetőséget, nem kifejezetten a gazdaság igényeire fókuszál, hatékonysága nem megfelelő.

A hazai szakképzés helyzete, gondolatok az oktatásfejlesztésről

Köszönöm a figyelmet!

Tóth Péter

toth.peter@gtk.bme.hu

tanszékvezető egyetemi tanár

BME GTK Műszaki Pedagógia Tanszék